

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2,40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA BUDAPESTA, VII, ILKA-UTCA NRUL 36. :: TELEFON: 47—82. MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3,50 cor., Pentru America pe un an 3 dolari.

Tupele anglo-franceze din Macedonia, înconjurate de bulgari

Sofia, 1 Decembrie. — Comunicatul oficial anunță:

În rapoartele zilnice, pe care statul major bulgar le-a publicat până acum, au fost schitate operațiile militare așa cum se prezentau zi de zi, fără să se menționeze de obicei acele fronturi unde situația e neschimbată. Acesta e cazul frontului macedonean, care în urma înfrângerii trupelor anglo-franceze e foarte puțin pomenit în rapoartele noastre. Pentru a evita orice interpretare greșită a făcerei noastre asupra acestui front, care ar putea fi considerată ca dovadă unor înfringeri, statul ma-

jor al armatei bulgare anunță că operațiile anglo-franceze s'au mărginit numai în valea Cernei. Englezii și francezii n'au putut face nici un pas mai departe din pozițiile ce le-au ținut ocupate la sosirea trupelor bulgare. Din contră, ei au fost respinși cu câțiva kilometri. Toate încercările lor de a înainta la nord-est de acest fluviu, au rămas infructuoase. Azi nu se află nici un sârb sau francez pe malul stâng al Cernei. Azi toată armata anglo-franceză este împresurată în Macedonia de sud, în colțul format de râul Vardar și râul Cernea.

DIN ROMÂNIA

Parlamentarii opoziționali vor să provoace guvernul român să-și preziceze politica lui externă

Se prevede de pe acum că sesiunea actuală a parlamentului român va fi foarte furtunoasă.

Gruparea parlamentară de sub conducerea d-lui Take Ionescu și Filipescu vor să se folosească de întrunirea Corpurilor legiuitoare, pentru a sili guvernul român să risipească tot misterul ce înconjoară politica lui externă. Și pentru atingerea acestui țel, parlamentarii războinici nu se vor da înlături dela nici un procedeu ori cât de violent ar fi.

În privința aceasta, ziarul „Acțiunea“ inspirat de d. Take Ionescu, dă prețioase indicațiuni.

Așa într-un articol prim (vezi nr-ul de Sâmbătă, 14 Noiembrie st. v.) intitulat „Așa trebuie să vorbească“, citim următoarele:

Duminecă se deschide parlamentul și de Luni d. Ion Brătianu va trebui să înceapă să vorbească.

Recunoaștem că e greu să vorbești când te ai deprins să faci Dreyfus, când s'a întors din insula Dracului, abea mai putea articula câteva cuvinte. Să sperăm că solitarul dela Florica, având în vedere deosebirea de situații, se va prezenta mai puțin schimbat în ochii contemporanilor.

Un lucru însă e sigur: primul ministru nu-și va putea face mendrele. Invocarea greutății evenimentelor merge cu un om care uzează de această mare concesie fără să abuzeze de ea. A păstra tăcerea în împrejurări ca cele de azi, este permis numai cu o condițiune: să fi dat că ea e un mijloc pentru realizarea intereselor țării, nu un subterfugiu pentru compromiterea lor.

În 1913 guvernul Maiorescu-Take Ionescu ținea opinia publică în curent cu situația statului. Negreșit că nu se dedeau la iveală acțiunile diplomatice în parlament, dar la toate interperările făcute s'a răspuns dându-se indicații despre stadiul în care se găsea acțiunea diplomatică. Intențiunile guvernului se cunoșteau; nu se păstra secretul de cât până acolo, unde el nu mai era un motiv de îngrijorare. Iar șeful partidului liberal cunoștea tot ce cunoștea și guvernul.

Astăzi nimeni nu știe ce vrea d. Brătianu. Nu e greu de admis că nici primul-ministru nu știe asta. Unele vorbe ale sale nu s'au potrivit

Ter-bila înfrângere sârbească la Prizren

Sofia, 1 Decembrie. — Comunicatul oficial bulgar anunță: La prânz trupele noastre după lupte scurte, dar decisive au ocupat orașul Prizren. Am prins 16—17.000 sârbi, am capturat 30 tunuri de câmp, 20.000 puști și 148 automobile. După mărturisirile prizonierilor sârbi, regele Petru, moștenitorul de tron

Alexandru, prim ministrul sârb Pașici și ambasadorul rus Trubetcoi au fugit din Prizren la 28 Noiembrie, după amiazi călare pe cai.

După toate probabilitățile bătălia dela Prizren încheie operațiile militare contra Serbiei.

Orașul Monastir în ajunul căderii

Rotterdam, 30 Noiembrie. — Știrile sosite ziarelor engleze din Salonic și Monastir, descriu starea extrem de critică a trupelor sârbești din Macedonia. Bulgarii, așteptând întăriri, au înaintat mereu spre Monastir. Armata sârbă compusă din zece mii de sârbi e acum în luptă cu două corpuri de armată bulgare. Sârbi nu-și au putut

menține pozițiile și s'au retras. După această luptă tot personalul consulatului rus și francez au părăsit Monastirul. Răniții au fost transportați la Salonic.

Sârbi au evacuat azi Monastirul.

Rotterdam, 30 Noiembrie. — Situația trupelor sârbești e enorm de critică. Monastirul e în mare primejdie. Frigul e foarte mare.

Alegerea președinților corpurilor legiuitoare române

București, 30 Noiembrie. — Sedința de azi a parlamentului român a decurs în liniște după scenele regretabile dela prima sedință. E de semnalat că deputații din partidul d-lui Take Ionescu s'au consfățuit în decursul sedinței cu deputații nemulțumiți din partidul liberal guvernamental pe cari voiește să-i câștige pentru cauza lor.

Sedința camerei s'a deschis la 3 ore după amiază.

La ordinea zilei a fost alegerea Biroului camerei. De președinte a fost ales d. M. Ferechide, prietenul prim ministrului cu 103 voturi contra 13. Apoi sedința a fost închisă.

Și Senatul și-a ținut sedința la trei ore după masă. Președinte a fost ales d. Vasile Missir cu 67 voturi contra 12.

Președintele Camerei d. Ferechide în vorbirea ce a ținut-o, mulțumind pentru alegerea sa, a declarat, că nu e nevoie de nici o ieșire din sărite, când deputații români voiesc să-și manifeste simțimintele lor patriotice.

— Tăceți, gândiți-vă și lucrați — a spus președintele Camerei, adresându-se deputaților.

Se înșală acela care crede că românii nu simt la fel, toți suntem egali și ne vom îndeplini până la capăt datoria.



Prețul unui exemplar 6 fileri.



cu unele fapte, și când a dat asigurări, le-a distrus prin acte suspecte.

În asemenea condiții adevărații reprezentanți ai țării au datoriat să provoace explicații largi.

Afirmăm că o vor face.

Și mai afirmăm un lucru:

Acest guvern va rămâne în picioare numai dacă va face dovada — de astă dată în mod precis, nu prin vorbe — că este în sentimentul națiunii.

Altfel, se va retrage sau va fi dat peste cap.

Acest scop suprem pentru țară va scuza ori-ce mijloace.

Acțiunea agricultorilor români

Citim în ziarul »Inainte«:

Toată mișcarea pornită de partidul conservator și inițiativa luată de marii agricultori, cari n'au crutat nici timp nici ostentivitate pentru a-și culege informațiile chiar în centrurile importatoare, e pe punctul de a isbuti.

Apatia guvernamentală, să-i zicem chiar pe nume, ostilitatea încăpățană a d-lui Costinescu, a făcut loc în rândurile miniștrilor unei preocupări serioase de a organiza exportul grânelor.

Experții trimiși de Germania și Austria, baronul de Offenheim, directorul Klein și d. Melchior, au avut mai multe conferințe cu ministrul Constantinescu și cu agricultorii din comisia oficială.

Aseară o nouă constatare avută cu ministrul domeniilor a lăsat să se întrevadă posibilitatea unei înțelegeri.

Prețul a fost în principiu acceptat. El este evident inferior prețului original fixat de consumația internă un decret cu data de ieri a trebuit să scadă prețul minimum ce fusese edictat.

De acord sunt asemenea părțile asupra cantității care poate face obiectul unui prim contract. Rămâne acum de a aplană dificultatea în privința taxei de export pentru care depunerea în aur monedă e o imposibilitate peste care nu se poate trece.

Este foarte lesne de găsit o combinație sub formă de remize sau de trate care să înlesnească aplanarea aceslei dificultăți.

Cum un numeros material rulant e necesar pentru o exportățiune intensivă și dacă până în două zile se termină în bine tratativele este de prevăzut că între 25-30 Noiembrie st. v. va începe exportul în plin și pe atât cât permite utilizarea rațională dar sistematică a căilor ferate române.

»L'Independance Roumaine« și »Federația Unionistă«

»L'Independance Roumaine« oficiosul guvernului vorbind de articolul prin care d. Take Ionescu explică în »La Roumaine« atitudinea federației războinice și după ce constată că de când s'a făcut fuziunea și ziarul d-lui Take Ionescu a împrumutat tonul violent al »Epocei« — spune că acest ton se explică de altfel prin necesitatea de a apăra o temă falsă.

»L'Independance« conchide astfel:

«Este ea un partid de guvernământ această fuziune, în care s'au fuzionat atâtea elemente disperate, până a face să ne temem de o confuziune?»

Până aci noi n'am văzut că țara s'ar fi pronunțat net în favoarea sa, toate elogiile ce culege și vin din străinătate, astfel că am putea să ne întrebăm dacă »fuziunea« nu are aerul unui partid de export. »Epoca« nu-și făcea reclamă cu un ziar maghiar?

Noi credeam că epoca fanatizării a dus cu ea într'un trecut pe vecie șters, posibilitatea de a governa în România partide susținute de străini și că dela 1848 numai partidele aprobate de o majoritate exclusiv națională, aveau șansele de a lua frânela statului. Și suntem încă în așteptarea actelor înțelepte și cu adevărat patriotice prin care »Fuziunea« ar putea să se

impună ca un partid de guvernământ. Credeam că după sîngele ce-i luase șeful »F. N.« vechiul partid conservator va fi mortal atins; dar vedem că sănătatea partidului conservator

nu este atinsă așa cum ne închipuim. Și pledoariile or cât de violente ar fi, nu pot să mascheze asemenea flagrante, asemenea implacabile realități.»

MERSUL RĂZBOIULUI

Regimentul din Oradea mare de români viteji respinge atacuri italiene

— Bulgarii au ocupat Prizrend, Krișevo și Krusevo. — Pe drum spre Bitolia. — Acțiunea Rusiei contra Bulgariei. — Misiunea lui Kitsener. — Vapoare anglo-franceze scufundate. — Din oscilările politicii grecești. — Luptele turcilor pe trei fronturi. —

Cu cele mai mari încordări de puteri urmează lupta dela Isonzo. Urișele sfertări ale italienilor sînt în disproporție cu succesele ce le obțin acolo. Bătălia care durează de săptămâni de zile la Görz, a adus ei dușmanului micul rezultat că a putut pătrunde într'o mică parte a frontului nostru dela Oslavija. De sigur că și așa în mod trecător. Șansele trupelor austro-ungare de a menține încă orașul Görz — n'au scăzut de loc. Un deputat al opoziției italiene a arătat într'un interviu ce urmări bune ar avea pentru Italia căderea Görzului. Prim ministrul italian Salandra ar fi sărbătorit ca un triumfător, trupe italiene ar porni apoi în Balcani, în Egipt și poate și în Franța. Așa că lupta dela Görz are mai mult un caracter politic.

Azi se deschide Camera italiană și cum primul ministru italian nu are de anunțat o mare biruință contra Austro-Ungariei — va ataca de aceia cu violență monarhia aceasta în discursul lui de deschidere.

Comunicatul lui Hoyer dela 30 Noiembrie relevă că regimentul 4 de infanterie din Oradea Mare, care e compus în cea mai mare parte din fiii nației românești are partea lui de merit în respingerea ultimelor asalturi italiene. Iarăși se confirmă faptul că unde lupta e mai grea sînt trimiși românii noștri.

Și pe alte părți ale frontului italian, luptă și bănățenii noștri din reg. 45 de Caransebeș.

Despre noile lupte de pe frontul italian, raportul lui Hoyer dela 30 Noiembrie anunță:

Tot mai mult se arată că italienii voiesc să smulgă zilele acestea un succes la Isonzo, dacă e posibil la Görz, — ori cât ar costa. Ei atacurile lor au fost îndreptate contra frontului întreg între Tolmino și mare, și de o înverșunare deosebită au fost asalturile contra celor două capuri de pod în părțile de nord ale platoului Doberdo. Atacurile contra fortificațiilor noastre la nord de Tolmino s'au prăbușit curând. Capul de pod Tolmino a stat după amiază sub focul artileriei italiene. Au urmat apoi trei atacuri puternice contra sectorului nordic și mai multe slabe contra sectorului de sud. Toate au fost respinse cu cele mai grele pierderi pentru dușman. Tot așa infructuoase au fost încercările de atac la Plava. — În fața capului de pod Görz sînt concentrate foarte puternice forțe italiene din toate fronturile. La atac a pornit erii dușmanul numai la Oslavija. A fost respins. Numai o parte strîntă a frontului nostru a fost puțin retrasă. În cursul nopții Görz a primit iară vre-o sută de bombe în interiorul orașului. În sectorul platoului Doberdo după 4 ore de pregătire de artilerie, italienii au pornit asalturi de o îndărjire și furie deosebită contra muntelui San Michele și în regiunea San Martino. La muntele San Michelle, regimentul de honvezi Nr. 1 din Budapesta a respins în mod singeros opt asalturi în masă. Saa Martino a fost atacat de trei ori în co-

loane dese. Aci și-a păstrat pozițiile regimentul 4 de infanterie din Oradea Mare într'o luptă înverșunată corp la corp. Și la sud de aceasta localitate au fost respinse atacuri italiene.

Hoyer, mareșal-locot.

De pe frontul rusesc, numai comunicatul german dela 30 Noiembrie anunță că o escadră de aeroplane germane au bombardat gara și depozitele dela Ljachovici, la sud-est de Baranovici. Pe frontul galițian domnește liniște.

LUPTELE DIN APUS

— Nimic nou pe frontul francez. — Vapoare anglo-franceze scufundate. — Kitsener călătorește. —

Comunicatul german de la 30 Noiembrie anunță de pe frontul francez că luptele s'au redus la un duel de artilerie, și la lupte de mine în diferite locuri ale frontului.

Vapoarele franceze Algerien și Omara, apoi vapoarele engleze Tanis și Fervent au fost scufundate.

— Ministrul de război Kitsener, e mereu pe drum. Alaltăieri la Dardanele, ieri la Atena, Salonic, azi la Roma, mâine la Paris — unde spun că a fost și la Reni, în Basarabia, unde s'a întâlnit cu țarul Rusiei.

Cum Anglia nu poate trimite trupe numeroase, trimete de aceia pe ministrul lui de război pe la statele Ententei, împărțind la sfaturi și mângăieri. Cum pentru Serbia, vorba lordului Kitsener nu mai era de nici un folos, dînsul a plecat în Italia, și a fost pe frontul dela Isonzo, de unde a plecat mulțumit. Mulțumit că italienii iar nu englezii își sparg capul de zidurile Alpilor. Din Italia, Kitsener a plecat la Paris, unde a fost primit în audiență de președintele Poincaré.

RĂFUIALA CU SERBIA

— Continuă înaintarea în Muntenegru. — Iarăși 4210 sîrbi prizonieri. — Din succesele bulgarilor. — Acțiunea Rusiei contra Bulgariei. —

Prizren a fost ocupat de bulgari, și ultimul petec din pământul sârbesc la nord de Vardar a fost ocupat dar de trupele aliate.

Armata Gallwitz mai luptă cu cele din urmă detașamente sîrbești, cari vor fi și ele curând gonite de pe teritoriul sîrbesc. Importante succese înregistrează comunicatul bulgar prin ocuparea orașelor Krisevo și Krusevo și croirea drumului spre Bitolia.

»Corriere d'Italia« aduce o sîre senzațională

din Atena: Trupele anglo-franceze încep să se retragă din Macedonia pe drumul ce duce la Salonic — fiindcă cred că nu pot rezista în pozițiile lor contra viguroasei ofensive a trupelor aliate.

Trupele sârbești cari luptă în regiunea Monastir, conduse de colonelul Vasici a telegrafiat guvernului sârb că s'a hotărât să se retragă spre Scutari și Durazzo căci a pierdut orice speranță de a mai putea salva Monastirul.

»Voi rezista încă până mâine — scrie Vasici — apoi dușmanul va fi la Monastir.

— În cercurile militare din Paris se afirmă că în sudul Basarabiei sînt acum 300.000 soldați ruși — și că e apropiată acțiunea acestor trupe rusești contra Bulgariei. Debarcarea acestor trupe rusești pe teritoriul bulgar, va avea loc pe mai multe locuri ale malului dunărean. Agenția Havas anunță din București că o flotă rusă de 15 vapoare s'a îndreptat spre coasta bulgară.

Rapoartele oficiale dela 30 Noiembrie anunță următoarele de pe frontul sârbo-muntenegrean:

La sud-vest de Priboj am respins pe muntenegrenii spre Plevlje. La granița muntenegreană la sud-est de Mitrovița, trupe austro-ungare au surprins aiergarde sârbești și a făcut 210 prizonieri sârbi.

Höfer, mareșal locot.

Comunicatul german anunță:

La Rudnik, la sud-vest de Mitrovița, au fost respinse forțe sârbești de părți din armata generalului Kövess. Aci și la apus de Sitnița, trupele generalului Gallvitz au luat peste o mie de prizonieri.

Forțe bulgare au luat la 28 Noiembrie localitatea Prizren. Au prins 3000 sârbi și opt tunuri.

Șeful Statului major.

Comunicatul bulgar dela 28 Noiembrie anunță următoarele:

În direcția spre Prizren, trupele noastre urmăresc pe sârbi, cari se retrag în mare dezordine spre Muntenegru. Drumul de la Pristina spre Prizren e acoperit cu diferite obiecte de război. Pe ambele părți ale drumului, se vede un mare număr de cadavre de cai și boi, numeroase automobile, iar în împrejurimile orașului Suhareka sînt o mulțime de muniții distruse, tunuri și care cu muniții mimicite. Pontoanele și materialul de război al unei companii întregi de geniu cari au fost lăsate în mijlocul drumului au fost capturate de noi. Toate acestea dovedesc că restul armatei sârbești nu mai e decât o masă de oameni în pribegie. În cursul zilei am prins 2200 sârbi, am capturat 16 tunuri, 20 lăzi cu muniții. Pe frontul sudic operațiile se desvoltă favorabil pentru noi. La 26 Noiembrie trupele noastre au luat orașul Krisevo, iar azi au cucerit orașul Krusevo. Sârbii operează în această regiune numai cu detașamente izolate, cari sînt fără nici o legătură cu armata lor proprie. Pe cursul de sus al râului. Cerna, s'au deschis acest riu și am ocupat drumurile podurilor ce duc spre Bitolia. Pe celelalte fronturi nici o schimbare.

Din oscilările politice grecești

Ziarul italian »Stampa« află că Ententa a cerut Greciei: 1) Predarea liniei ferate de la Salonic administrației anglo-franceze până la sfîrșitul războiului. 2) Îndepărtarea urgentă a trupelor grecești din jurul Salonicului. 3) Permisivitatea de a se căuta și cerceta toate golfulurile insulelor grecești, de către flota anglo-franceză pentru a se afla punctele de sprijin ale submarinelor austro-ungare. 4) Declarația solemnă a guvernului grec că nu va dezarma în nici o împrejurare trupele anglo-franceze. Ziarul italian

anunță că numai al patrulea punct a fost acceptat de Grecia. După o telegramă din Londra răspunsul Greciei nu este încă cunoscut. Se crede că Ententa n'a obținut ce a cerut de la Grecia.

TURCIA și DUȘMANII EI

Ce comunică raportul turcesc

Din Constantinopol, comunicatul turcesc anunță că pe frontul Dardanelelor, la Anaforta, artileria turcă a risipit trupele dușmane cari erau pe câmp liber. La Ait Burnu anglo-francezii au folosit foarte multe bombe. La Sedil Bahi, o vehementă luptă de bombe. Pe aripa stînga, deși dușmanul a aruncat vre-o mie de granate și mine n'a primit pagube însemnate.

— Englezii au observat însemnate mișcări de trupe turcești în peninsula Sinaia în Egipt.

Din Parlamentul ungar

— Ședința dela 1 Decembrie —

Președintele Paul de Beothy deschide ședința la 11 ore. El comunică că 104 deputați fac serviciul militar.

Apoi președintele propune ca viitoarea ședință să se ție Marți 7 Decembrie, ca să se dea timp comisiilor parlamentare să studieze proiectele de legi. O ședință formală se va ție jîna Vineri la 3 Decembrie.

Propunerea se primește.

La ordinea zilei sînt interpelările.

Primul e deputatul Geza Polonyi care interpelează în chestia emblemelor.

În rînd de mâine ne vom ocupa de toate interpelările desvoltate.

În ședința de azi a Camerei, s'a observat în loja diplomaților, pe ministrul de finanțe bulgar, dr. Toncev, care se află în trecere prin Budapesta.

Casa magnaților,

a ținut de asemenea ieri ședință, la ora 4 p. m. Președintele Josika în discursul de deschidere a vorbit de situația războiului, relevând în deosebi, că Serbia, de unde a pornit măcelul european, este în cea mai mare parte în stăpînire noastră și că putem avea cele mai bune nădejdi în terminarea norocoasă a războiului. S'a decis ca și Casa magnaților să trimeată telegrame de salutări omagiale monarhului, statelor aliate, armatei și Camerei bulgare.

Dela Administrația ziarului

„Foaia Poporului Român“
BUDAPESTA, VII, Ilka-utca 36

se pot cumpăra următoarele cărți:

Rugăciuni pentru soldați

cu binecuvîntarea Pr. SS. LL. episcopii Dr. E. Cristea (pentru gr. orientali) și Dr. Valer Frențiu (pentru greco-catolici).

Prețul: 1 exemplar cu porto postal 10 fileri;

50 exemplare cu porto postal 3 cor. 20 fileri;

100 exemplare cu porto postal 5 cor. 30 fileri.

Epistolia Domnului

(carte legată) cu porto postal 45 fileri.

Știrile zilei

Deputații dr. Theodor Mihali și Stefan C. Pop,

au asistat la ședința de ieri și de azi ai Camerei ungare. Ei sînt hotărâți să ia parte la dezbaterile în jurul proiectului de lege asupra indemnității.

Post vacant de profesor la institutul pedagogic român din Caransebeș

Pentru ocuparea postului de profesor la Institutul pedagogic gr. or. român din Caransebeș pentru științele naturale ca obiecte principale s'a deschis concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în »Foaia diecezană« (28 Noiembrie st. nou). Beneficiile acestui post sînt:

1. Salar fundamental, anual 1600 cor. 2. De'a definitivare, cor. 400 c. 3. Dreptul la 5 cvinvenenții a 160 cor. socotindu-se această dela definitivare. 4. Dreptul de pensie în sensul statutelor fondului de penziune. Competenții pot fi numai Români gr. or. și au să prezinte: a) Extras de botez. b) Atestatul de maturitate. c) Absolutorul dela universitate despre studii pedagogice sau filozofice. d) Eventuale atestate de cenzură e) Atestat despre eventuale servicii de până acuma. — Se observă, că profesorul ales este obligat să suplinească și alte obiecte impuse de Consistoriu.

Caransebeș, din ședințele consistorială școlară, ținută în 11 Nov. 1915.

Dr. E. MIRON CRISTEA.

Muncitorii dela fabricile ungare de muniții cer votul universal

Am vorbit în numărul de ieri al ziarului nostru despre memoriul trimis de partidul social-democrat ungar tuturor deputaților în chestia acordării votului universal. Aflăm acum că în aceeași chestiune, lucrătorii dela toate fabricile din Budapesta, cari lucrează pentru trebuințele armatei, precum muncitorimea dela fabrica de muniții Manfred Weiss, au aderat telegrame parlamentului ungar cerând să se acorde cele mai elementare drepturi politice prin votul universal membrilor clasei muncitoare cărora li s'a incredințat apărarea patriei.

Ce ne scrie un sergent român de pe frontul sîrbesc

Un abonat al nostru, bun prieten al ziarului: »Foaia Poporului Român« fratele C. Pușchiță, actualmente pe câmpul de luptă, cu rangul de sergent, ne trimete următorul răvas care ține de bună dispoziție

Krusevaț, 21 Noiembrie.

Iubite d-le Redactor,

Se împlinește o lună de când am trecut Dunărea și am înaintat mereu în inima Serbiei, fără a avea ceva pierderi. Fug sârbii pretutindeni. În momentul de față ne aflăm în orașul Krusevaț. Cred că aici vom rămâne. Rog comunicați celor de acasă, că sînt viu și sănătos. Mi-e dor de ziare românești. Nu am citit de loc gazetele noastre, decînd am plecat. Vă rog trimeteți-mi câteva.

Salut cu respect,

C. PUȘCHIȚA, sergent în reg.

de glotași din Orșova, comp. 3. (X. Reserve Korp., 11. Kaisers Deutsche Armee).

Schîmbări în guvernul austriac

Din Viena se anunță: Împăratul a primit demisia ministrului de interne austriac dr. Carol Heindl, a ministrului de finanțe dr. August

gel și a ministrului de comerț, dr. Rudolf Schuster. Pe primii doi foști miniștri i-a numit membrii în Casa seniorilor, iar pe dr. Schuster l'a ridicat la rangul de baron. În același timp monarhul a numit ca ministru de interne pe prințul Hohenlohe-Schillingsfürst, președintele Curții de conturi; ca ministru de finanțe a fost numit guvernatorul Casei de economie a poștelor, dr. Carol cavalier de Leth, iar ca ministru de comerț, pe directorul institutului de credit austriac pentru comerț și meserii, pe dr. Alexandru de Spitzmüller.

Monarhul distinge pe comandanții armatelor aliate din Serbia,

pe feldmaresalul Mackensen cu briliante pentru Crucea pentru merit militar clasa I-a, pe generalii Gallwitz și Kövess cu ciucea pentru merit militar clasa I, cu decorații de război. În scrisoarea autografă adresată generalului Mackensen, monarhul observă că grație conducerii lui pilduitoare și a colaborării admirabile a comandanților din armata lui și a faptelor eroice ale trupelor aliate, dușmanii au fost înfrânți și am obținut un succes foarte îmbucurător pe câmpul de luptă din Balcani.

Trenul accelerat Berlin—Constantinopol

„Frankfurter Zeitung“ află că la 2 Decembrie se va ține la Timișoara o conferință a delegaților căilor ferate germane, austro-ungare, bulgare și turcești pentru a se constătu asupra introducerii legăturii directe Berlin—Constantinopol, cu trenul accelerat.

Redeschiderea parlamentului german

Reichstagul german s'a întrunit ieri în sesiune de iarnă. În discursul său de deschidere, președintele dr. Kampf a pomenit de victoriile strălucite ale armatelor aliate pe toate fronturile. Vorbind de evenimentele din Balcani, d-sa a arătat că în colaborarea cu armata bulgară a fost răzbutată crima dela Sarajevo, punându-se capăt odată pentru todeauna actelor de subminare ale sârbilor — cari au fost fatale pentru întreaga Europa. Armata sârbă e acum învinsă. Armata turcă a dus la faliment acțiunea Ententei contra Dardanelor. Anglia mândră temeră acum îngrijată de cheile puterii sale mondiale. Toți dușmanii au ajuns la convingere că sintem de neînvinși. Reichstagul a început apoi să dezbăte proiectul de lege prin care se pune dare pe căștigurile din război.

Moartea unui deputat român

La Galați a murit după o lungă suferință deputatul conservator democrat Emil Vulpe. Regretatul a ocupat funcțiuni superioare în magistratură și administrația română și de mai multe ori a reprezentat în parlament județele Tulova și Cuvurlu.

Revista engleză „Nation“ despre România

Revista săptămânală engleză „Nation“ publică un articol furios contra României. Revista consideră caracterul ei de o valoare mai mică ca acela al Serbiei și al Bulgariei și spune, că populația ei dela țară este săracă și ignorantă, iar armata ei nu este însoțită de adevăratul spirit războinic.

Revista recunoaște însă, că interesele României la Dardanele sunt altele, ca acelea ale Rusiei. Revista nu se mai așteaptă, ca România să intre în acțiune alături de Ententa. Dacă ar fi vrut să facă aceasta, timpul priincios ar fi fost înainte de ingenunchierea Serbiei. N'ar fi însă rau pentru Ententa nici dacă ea ar trece de partea Puterilor Centrale. Dacă ar fi făcut aceasta în timpul renașterii ruse, urmările au fost foarte serioase. Acum nu mai este același lucru. Ententa nu poate ajunge până la Româ-

nia, dar poate forța mâna Greciei. Aceasta va contribui foarte mult, ca să înfrângă intervenția României.

O sentință contra ziarului „Universul“

Din București se anunță că Tribunalul, compus din d. judecător Curlovicei, și supleant Tatușescu, după o chibzuire de zece zile, a dat sentința în procesul intentat proprietarei și girantului »Universului«, de d-nii Stelian Popescu și Virgil Dărăscu, în urma articolului apărut în »Universul«, în Iulie și intitulat »O mișnațiune infernală contra ziarului nostru.«

Tribunalul obligă pe girantul ziarului să publice în același loc și cu aceleași caractere, răspunsul la acel articol, al d-lor Stelian Popescu și Dărăscu.

Condamnă pe girant la o amendă de 20 lei pe fiecare zi — începând dela 3 Iulie 1915 — până la publicarea răspunsului.

El mai condamnă, precum și pe proprietara ziarului — în mod solidar — să plătească reclamațiilor câte 10.000 lei despăgubiri civile.

Frământările politice din România

Ce s'a petrecut la citirea Mesajului în Cameră

Atitudinea opoziției

Dăm după ziarul »Dimineața« amănunte despre cele petrecute cu ocazia solemnității deschiderii parlamentului român.

Parlamentarii aparținând Federației Unioniste s'au întrunit înainte de deschiderea Camerei acasă la președintele ei, d. Nieu Filipescu.

Discutându-se asupra modului cum opoziția parlamentară trebuie să primească mesajul în aceste momente istorice și decisive s'au hotărât în unanimitate următoarele:

Regele să fie salutat cu aplauze și urale cînd se va urca și se va coborî dela tribuna Camerei.

Cum va începe însă regele citirea mesajului, opoziția care se află în număr de peste 60 de deputați și senatori, să strige: »Jos Ungurii! Vrem Ardealul! Trăiască Ardealul!«

Acest cuvânt de ordine care și-l'au dat parlamentarii din Federație, a fost executat întocmai.

Regele firește că a fost întrerupt de vre-o trei ori în citirea mesajului de către aceste strigăte, cari au acoperit glasurile parlamentarilor din majoritate și au fost auzite de toată lumea, deși majoritatea a încercat să le acopere cu aplauze și urale.

Așa de puternice au fost glasurile opoziției, că la un moment dat, regele întrerupând citirea mesajului și vădit perplex de această manifestațiune națională, a fixat lung pe primul ministru, având aerul să-i spună: »Dar nu pot citi mesajul!«

D. Biătianu, înmărmurise, dar n'a făcut nici un gest, ceea ce nu poate spune și d. Morțun.

După prima frază din mesaj pe care regele reuși s'o citească, atențiunea celor de la stînga se îndreptă către un grup din stînga unde se afla și d. Mille, care, ca toți ceilalți deputați și senatori, ai opoziției, striga ceea ce s'a hotărât să se strige.

Ce se întâmplase? Cîțiva domni deputați din majoritate au impresurat pe d. Mille, încercând prin înghesuială și terorizare, să-l oprească a continua manifestațiunea. Doi dintre acești deputați aveau o atitudine provocatoare și agresivă și anume un domn Manolescu dela Roman și un domn Paul Rădulescu dela Giurgiu.

Neputând tolera d-lui Rădulescu atitudinea cea avea, d. Mille l'a somat să nu-l mai înghesuiască și numai cînd d. Rădulescu nu l'a ascultat, i'a aplicat două palme.

Scena s'a petrecut pe cînd regele se căznea să citească mesajul.

Incidental cu d. Manolescu, deputatul de Roman, a fost scurt. Acest domn se agita, tot lînga d. Mille, și devenise provocător prin cuvîn-

tele ce le adresa d-lui Mille. Atunci d. Mille l'a apostrofat:

— Să nu-ți obraznicești, domnule! —

— Am să-ți timet măcar! — răspunse deputatul Manolescu.

— Timete măcar, dar nu-ți obraznicești! — replică d. Mille.

Pe cînd deputatul se retrăgeau spre culoare, un alt incident a fost provocat de cîțiva domni deputați din majoritate, în care cu Paul Rădulescu.

Cînd d. Mille a intrat în prima ușă din culoarul stînga, se afla iarăși în fața d-lor Rădulescu-Vlașca, luând o pozițiune agresivă.

D. Mille s'a văzut silit să-și aplice din nou o pereche de palme. Atunci s'a produs o învîlmășeală între unii deputați ai opoziției și unii guvernamentali cari au încercat să-l atace pe d. Mille.

În această învîlmășeală d. Mille a pedit o manșetă pe care un deputat s'a grăbit să o ofere prefectului poliției ca un trofeu al solemnității deschiderii parlamentului din ziua de 15 Noiembrie 1915.

Numai 1 C. 50 fil.

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele

— »Cucu« și »Foaia ilustrată« — pe timp de o lună

pentru soldații răniți și bolnavi din spitale.

Localurile de amuzament la Budapesta

— Mierc., 1 Decembrie —

Vigszinház

Onagysága ruhája, piesă de Knoblauch Edward, Traducere de Heltai Jenő. — Inceputul la ora 8 seara.

National- (Royal) Orfeon

Teatru de varietăți cu un bogat program dela 8 seara până la 12. În frunte e celebra trupă de acrobați chinezi »Csalu-Csau«, apoi umoristul german Haupt, și artistul de carte Dario Paini, care face minuni în arta cărților hipnotice. Else-Gebauer, Sandoff-Duo și multe alte atracțiuni.

Fővárosi Orfeon

Teatru de varietăți, inceputul la 8 seara. În program Karl Ujvári cu cabaretul lui. Ursii dreșai de Radotzki. »Un truc bun«, operetă de Ludovic Hirschfeld, muzică de Robert Schelz. »Max și Moritz« piesă glumeață de G. Vágo. Varietăți, etc.

Télikert

Teatru de varietăți. Inceputul la 8½. Celebra artistă Gisele Werbezirk dela trupa Rheinhardt în piesa »In Tunel« și în monologuri extrem de hazlii. Apoi Paul Morgen în piesa militară »Glostașul care n'a servit«. Rátkai, Ilonka Kormos. Operete.

Urania Szinház

Inceputul la ora 8 seara. O trupă germană din Dresdă joacă un ciclu umoristic în 3 acte: Pace în război (Frieden im Krieg).

Kristálypalota (VI., Szerecsen-utca 35.)

Teatru de varietăți. Inceputul la 10 seara. Program strălucit în frunte cu Luise Kartonch, admirabila cabarelistă, în o piesă senzațională: Das Kammerkazl. Și celelalte 20 atracțiuni străine cu Lola Adler, subreta Luise Prinz. »Violina fermecată«. (Die Meistergeige) act transformist muzical.

Cabaretul lui Kőváry

Dansuri senzaționale, »E Ry Starling«, George Flauer »Extra comicul«.

Editor și redactorul responsabil: D. Birăuțiu
Tipografia »Poporul Român«, VII., Ilica-utca 94